

Po pošti prejeman:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravnštvu prejeman:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inzerate
sprejema upravnštvu v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 122.

V Ljubljani, v torek 29. maja 1900.

Letnik XXVIII.

Vabilo na naročbo.

S 1. junijem se pričinja nova na-
ročba, na katero uljudno vabimo p. n.
občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v
upravnštvu:

Vse leto 20 kron. Četrt leta . 5 kron.
Pol leta 10 „ Jeden mesec 1 K 70 h
Za pošiljanje na dom je plačati 20 h na
mesec.

Po pošti pošiljan velja:

Vse leto 26 kron. Četrt leta . 6 K 50 h
Pol leta 13 „ Jeden mesec 2 K 20 h

Plačuje se naprej.

Na naročila brez priložene naroč-
nine se ne ozira.

Upravnštvu „Slovenca“.

Nove volitve v Italiji.

Burni prizori so se vršili zadnje tedne
v italijanski zbornici. Skrajna levica je sku-
šala z obstrukcijo preprečiti takozvani »de-
creto-legge«, ki omejuje svobodo tiska in
zborovanja. Ko je vlada uvidela, da ne more
zlomiti obstrukcije, odločila se je za pre-
membo poslovnega reda. Naravno bi se bila
levica taki premembi ustavljala z največjo
silo obstrukcije. A vladi pokorna večina je
sklenila, da hoče brez vsake razprave gla-
sovati o premembi poslovnega reda. To je
tudi izvršila, dasi vsled nepopisnega krika
levice nihče ni čul ni znal, kaj se govori.
To se je izvršilo dne 3. aprila. Pred glasov-
vanjem pa so načelniki levičarskih strank
izjavili, da ugovarjajo proti takemu nasil-
nemu postopanju in proglašajo vsak sklep
kot nezakonit.

Dne 15. maja se je zopet sošla zbor-
nica. Poslanec Ferri je v imenu skrajne le-
vice izjavil, da se hoče z vso silo upirati
uporabi novega poslovnega reda. Poslanec
Giollitti je predlagal poseben odsek iz vseh
strank, da v dveh dneh poroča o premembi
poslovnega reda. Ministerski predsednik ge-
neral Pelloux je ta predlog odklonil, češ, da
je itak izključeno vsako sporazumljenje. Nato
je v zbornici zopet nastal nov bučen vihar,
da je predsednik moral sejo zaključiti. Drugi
dan je bilo zasedanje odloženo in nato zbor-
nica razpuščena.

Ti dogodki niso brez pomena, v kolikor
se tičejo ugleda in bodočnosti parlamenta-
rizma. Komur je na tem, da parlamenti
redno in pravilno delujejo, mora obžalovati
surove in divje izgrede, in naj prihajajo od
katere koli strani. Mi nimamo najmanjšega
povoda, da bi se zavzeli za to ali ono stranko
v italijanski zbornici. Vse stranke so izšle
iz revolucije, ne ta ne ona nima zgodovinske
legitimnosti, vse so cerkvi sovražne in na-
čelno zanikujejo ravnopravnost cerkve z dr-
žavo. Boj divja za moč, a ne za pravico, za
vladne jaslje, a ne za ljudsko pravo. In kar
se tiče vnanje politike, so vse stranke pre-
pojene z idejami irredente. Vendar pa je v
tem konkretnem slučaju vsaj na videz pra-
vica na strani levice, ki se je protivila na-
silstvu vlade in njene večine.

Dne 3. junija se vrše nove volitve. To
bode kritičen dan. Ne za narod, ki je do-
živel že mnogo kritičnih dnevo, ampak za
vlado in njene rejence. Vlada v dekretu za
nove volitve sama prizna, da ne more kro-
titi obstrukcije, da nima moči in poguma
in pričakuje od naroda novega življenja.

Ob enem pa so tudi združene stranke
na levi izdale volilni oklic, v katerem vladi
napovedujejo boj in svoje somišljenike vabijo
na volišče. Torej boj med vladnimi privr-
ženci in njihovimi nasprotniki. V nobenem

oklicu ni ideje, ni načela ali stvari, ki bi
mogla biti privlačno geslo volilnega boja.
Vlada gre v boj za svoj obstanek, levica za
sedeže ob vladni mizi. Kdo bo zmagal? O
tem ni dvoma, kajti vlada ima v rokah vsa
sredstva, s katerimi se delajo volitve. S silo
je Pelloux premenil poslovni red in še z
večjo silo bode njegov aparat delal pri vo-
litvah. Račun pa bode plačal narod, ki za
svojo »prostost in neodvisnost« nosi težka
bremena državnega dolga, korupcije in me-
galomanije.

Ako pa natančneje pogledamo v dušo
italijanskega naroda, pridemo do prepričanja,
da se Italiji bliža jako nevarna kriza. Parla-
ment je bankrot, rušijo se stebri monarhije.
Kakor-koli se izvrši volitev, kriza ni kon-
čana, ampak stopi le v drugo znamenje. Pod
obliko parlamentarne krize se skriva druga,
globlja in nevarnejša. V parlamentu se že
leta in leta hije boj mej republiko in mo-
narhijo. Ko so dne 3. aprila levičarji za-
puščali zbornico, klicali so: Živela konsti-
tuanta, živela ustava! Desnica in središče
sta odgovarjala: Živel kralj! Ti trije klici
označujejo struje v ljudskem gibanju. In če
pomislimo, da je okoli 150 poslancev klicalo
konstituanto in ustavo, moremo presoditi
resnost položaja. Predlog poslanca Pantana
o konstituenti označuje krizo in pravec vsega
boja.

Krožijo tudi glasovi, da bi se celó ka-
toliki pridružili v boju za konstituanto. Ne
vemo, koliko je resnice na teh glasovih, ki
pa so le znamenje nezadovoljnosti v narodu.
Pantanov predlog je v zbornici propadel, a
našel je močen odmev na deželi celó v kon-
servativnih krogih. Konstituanta ostane v
programu skrajne levice in to geslo ostane
zapisano na zastavi vseh, ki se boje proti
nasilstvu.

Italijo muči in mori stalna kriza.

Iz delegacij.

Avstrijska delegacija je včeraj nadalje-
vala v zadnji, oziroma že v predzadnji seji
pričeto razpravo. Kot prvi govornik se je
oglasil zunanji minister grof Goluhovski.
Odgovarjal je na razne opazke, želje in
vprašanja, kar se jih je nabralo v teku do-
sedanje debate.

Najprej je odgovarjal na trditev deleg.
Kaftana, da v zadevi aneksije okupiranih
dežel ni pisal nikake note kabinetoma v
Berolinu in Rimu, in pravi, da tudi Szell
ni nikdar kdaj tacega govoril. Trozveza je
ostala, kar je bila pred dvajsetimi leti, mi-
rovna zveza per excellence, in razmer ni
prav nič spremenila. Takozvani luksus gla-
solvir še ni tako slab, da bi se ga moralo
vreči mej staro šaro, marveč glasovir je
dober in polnoglasen ter ne potrebuje ni-
kake poprave. Italija ni slab faktor v tro-
zvezi. V Berolinu kakor tudi na Dunaju
vživa veliko spoštovanje. Vse je prepričano,
da Italija more in hoče spolniti dolžnosti, ki
jih ji nalaga trozveza. Italija ne slabi tro-
zveze v gospodarskem oziru in tudi ni do-
spela do skrajnih meja svoje moči. Ko bi
ne bila zvezana z nami, iskati bi si morala
drugega zaveznika, ker nobena velesila ne
more ostati brez zavezništva. Minister se
čudi, kako morejo zunanji upravi izražati
nezaupanje glede krečanskega vprašanja oni
delegati, ki so ji leta 1898 izrazili popolno
zaupanje.

Minister dalje polemizuje z del. Pacakom
glede razmer v Srbiji in pravi, da Avstrija
nikdar ni protežirala Milana in da se sploh
ne umešava v notranje srbske razmere.

Izseljevanju avstrijskih podanikov v ino-
zemlje posvečuje minister vso pozornost.
Poročila o izgonu iz Prusije niso resnična.
Sploh so se zdatno zboljšale tozadevne raz-
mere v Nemčiji. Sicer je pa vsaka država

LISTEK.

O Levčevem „Slovenskem pravopisu“ in njega kritikah.

Spisal dr. K. Štrekelj.
(Dalje.)

Eno nedoslednost vendar po pravici očitati isti kritik
Levčevemu pravopisu in posredno Pleteršniku, namreč v
pisavi besed, katere se v edninskem imenovalniku kon-
čujejo na soglasnik + *rec* s pregibnim *e*. V tem padežu
se *e*, ki zastopa prvi *e* v končnici *ec* in se izgublja šele
v sklanji, za knjižni jezik ne sme nikedar puščati v nemar,
dasi se je v navadni izreki po delovanju analogije drugih
padežev že mnogotero obrusil. Če se namreč dandanes
govori na zapadu *gábrce*, je to posneto po ostalih (kosih)
padežih: *gábrca*, *gábrcu* (kar se na zapadu izgovarja
gábrca, *gábrcu*). Zgodilo se je tukaj nekaj enakega,
kakor v literaturnih hrv. oblikah: *štioč*, *šeteoc*, *vladaoc*,
koč namesto *štjelac* (pri ogrskih Slovencih *števec* 'bravec'),
šetelac, *vladalac*, *kolac*. Prava je pisava *gabrec*, kar je
po zapadni izreki izgovoriti *gábrce*, po vzhodni pa *gábrce*;
najbolje je to razvideti iz primerov s povdarjenim zadnjim
zlogom: *čebrec*, *stebrec*, *igréc* (kar se izgovarja *jigréc*),
rebréc. V imenovalniku je torej vselej pisati *rec*: *poprec*,
kebrek, *ništrec*, *keldrec*, *poštrec*, *piskrec*, *ostrec*, *sve-
drec*, *vosgrec*, *vetrec*, *dobrec*, *môdrec* 'modrijan', *môdrec*
'Mieder'. Saj delamo enako pri končnici *ek*, kjer pišemo
prav: *cukrek*, *fratrek*, *kebrek*, *kuštrec* itd. V sklanji se
seveda izgublja ta *e* in potemtakem imamo: *čebrcà*, *ste-
brcà*, *igrcà*, *rebrcà*; *poprca*, *ništrca*, *vetrca*... kakor
tudi: *botrka*, *kebrka*... Tako je tudi pisati: *štajerec*
štajerca, *báierec*, *báierca*, *šbáierec*, *šbáierca* (glej

rabimo te tujke). Kar je rečeno o tvorbah na soglasnik
+ *rec* ali *rek* (iz *ec*, *ek*), velja o enakih tvorbah, v
katerih na mestu *re* stoji *lj*, *n*, *nj*, *m*, samo da stopi v
teh primerih, ker knjižni jezik ne pozna zlogotvornega
lj, *n*, *nj*, *m*, zapadni izreki odgovarjajoči polglasnik v
obliki *e* pred *lj*, *n*, *nj*, *m*: *koštec* — *košelca*,
orlec — *orelca*, *oštec* — *oselca*, *krhljéc* — *krheljca*,
šrebljéc — *šrebeljca*, *cofljéc* — *cofeljca*, *cedljéc* —
cedeljca, *kegljéc* — *kegeljca*, *pisljéc* — *piseljca*, *krevljéc* —
kreveljca, *rogljéc* — *rogeljca*, *punkljéc* — *punkeljca*,
pušljéc — *pušeljca*, *firtljéc* — *firteljca*, *mandljéc* —
mandeljca, in potemtakem tudi: *angeljéc* ali *angelec* —
angeljca ali *angelca* (hrv. *angjelac* — *angjeoca*), *agrec* —
agenca, *jagnjéc* — *jagenjca*, *jarmec* — *jaremca*,
šandarmec — *šandaremca*. To velja potem seveda tudi
za pridevnike: *angeljski*, *jaremski*, *šandaremski*.

Pisave *r*, *er* za stari zlogotvorni *r* v slovenščini se
je doteknil tudi gospod Milivoj Ivanov v „Edinosti“ št. 197
(zjutranje izdanje). Z drznim vzletom fantazije misli do-
končno in resolutno rešiti to vprašanje. Po njem je
„mehki *r* samoglasnik („n. pr. *rdeč*, *rja*, *rkelj*, *rt*, *rš*...
in v izvedenkah, potem med dvema soglasnikoma v gla-
golih in besedah, v katerih za njegovim zlogom sledi
naglasen zlog, n. pr. *brsdáti*, *vrétíti*, *vrstítíti*, *Trnóvec*,
terdó, *Grmán*...“), „tvrdi“ *r* pa je soglasnik („n. pr. v
končnem zlogu: *dober*, *moder*, *Ciper*, *Koper*, *Oger* in
v izvedenkah *doberšen*, *moderši* [!], *ciperski*... potem
v vseh besedah, [v] katerih ima njegov zlog naglas, in
sicer nepremičen naglas po vseh pregibih, sklonih in
številih, naj so jednozložne ali večzložne, n. pr. *čerkati*,
čertati, *kerpati*, *terd*, *stern* [prav pa je strnišče], *tverdo*,
berdo...“). To zares „jednostavno“ pravilo o mehkem
in trdem *r* (samoglasniki se lahko artikulirajo, zato so

silo in težavo, zato so „trdi“!) sloni na trhljih bergljah.
Gospod Ivanov je razloček povdarka prenesel na sam *r*,
in sklepal, da je z *r* bistveno spojen. To je toliko prav,
kakor da bi kedo o narečjih, ki poznajo *r*, trdil, da je le
nepovdarjen samoglasnik res samoglasnik, povdarjen pa so-
glasnik! Napačnost tega nauka razvidimo najbolje iz tega-le
premišljevanja. Gotovo se je nekedaj v slovenščini kakor v
hrvaščini govoril *r* veliko bolj splošno kakor danes, zlasti
tudi v začetku besed. Dandanes pa je vsem narečjem,
tudi tistim, ki so ohranila *r*, nekako zoprno ravno začetni *r*.
Mnoga devajo v nekaterih besedah predenj *h*, druga *a*
ali *e* ali pa so si pomagala s polglasnikom za njim. To
je tem bolj čudno, ker ravnaajo tako tudi vzhodnoštajerska
narečja in prekmurščina, ki jim *r* ni tuj. Tako imamo v
vzhodni štajersčini *hrsatí* za *rsatí*, *hrtalec*, *rilec*, *ar-
desen*, *ardeselj*, *ardeči*, *arja*, *saarjaviti*, *arjavi*, *arjüti*,
arjüjem, *aršeni krüh* (prim. Ilesič, Slovenica v Arhivu
f. sl. Phil. XXI. 205); na Ogrskem se govori: *erja*, *erjavi*,
erdéči, *erjüje*, *erjüjouci* in zelo navadne so oblike gla-
gola *reká*: *erkouči*, *erčemo*, *erčé*, *erčéte*, *erkli*, *erkle*,
kjer je *er* za *re* posnet iz imperativa *erci* = *rci* (staro-
slov. *rci*). Na zapadu seveda ni izreka *arjáv*, *arjáv* čudna,
ker tam sploh ni *r*, izgovarja pa se tam tudi pogostoma:
redeč, *rěja*, *rejav* (*rijav*), *reš* (*rěš*), v Ribnici *reija*.
To torej, da sliši Ivanov *r* ravno tam, kjer se ga sedaj
narod povsod izogiblje, nam jasno kaže, koliko se
njegova najdba strinja z resnico in koliko smemo vero-
vati njegovemu ušesu. Njegov sklep, da naj bi pred *r*
nikjer ne izpuščali *e*, s čemer se strinja s Škrabcem,
izhaja tedaj iz čisto drugačnih premis kakor Škrabec;
Ivanov nam stavi v vzgled „Ruske“, katerih jezik vendar
hodi v tem oziru čisto drugačno pot in nima za *r* samo
„polglasnega *e*“, kakor hoče Ivanov natveziti neveščim

dolžna skrbeti v prvi vrsti za domače prebivalstvo, posebno ob državnih mejah.

Obsirno je odgovarjal grof Goluhovski delegatu Parishu glede vmešavanja podrejenih organov v naše notranje politične razmere. Minister taji vse in izjavlja, da bi kaj takega takoj preprečil, ko bi se res dogajalo. V nekem specialnem slučaju je minister zasačil avtorja nekega članka, ki se je pečal z notranje-političnim vprašanjem, in mu dal ukor. Minister končuje z apelom, naj se vse stranke združijo v složnem delu ter pomislijo, koliko je že izgubila naša monarhija na ugledu in moči vsled notranjih preprirov. Ako ne izrabimo zadnjega trenutka, pravi minister, ako ne pričnemo z resnim delom, potem mi je nemogoče tako voditi zunanjo politiko, kakor se zahteva. Pomislite, da moramo v bližnjih treh letih rešiti velike naloge. Določiti moramo carinski tarif, dognati nagodbo z Ogersko in skleniti pogodbe z inozemljem. To je ogromno delo za najdelavnejši parlament. Ako se razmere kmalu ne spremenijo, ne moremo izvesti teh vprašanj. Kaka škoda bi sicer nastala za našo domovino, o tem mi pač ni treba govoriti.

Za ministrom se je oglasil še poročevalec marki Bacquehem in potem se je pričela nadrobna razprava.

V specialni debati se je zopet oglasil zunanji minister ter posebno zavračal trditve nekaterih delegatov glede kršenja nevtralnosti v sedanji vojski v Južni Afriki.

Delegat baron Dipauli pozdravlja ministrova izvajanja o trgovsko-politiških razmerah, naglašava važnost veterinarskega vprašanja pri sklepanju novih trgovskih pogodb. Paziti se pa mora, da inozemlje s pomočjo novih pogodb ne oslabi naših interesov, katere mora zunanji minister varovati z vsemi silami in v vsakem slučaju. Govornik označuje trozvezo, posebno pa zvezo z Nemčijo oporo naše politike in se zavaruje proti očitjanju, kakor da bi bila njegova stranka proti zvezi z Nemčijo. Baron Dipauli upa, da se spremeni sedanja napačna češka politika, in svari pred vmešavanjem zunanje politike v notranjo, ki se ne sme tirati v strankarski boj.

Delegat Pacak izjavlja, da so izvajanja njegove stranke sicer ostra, toda ne nedostojna, in protestuje proti ravnanju grofa Goluhovskega z delegati.

Na predlog poročevalca je delegacija izrazila ministru neomejeno zaupanje in odobrila nespremenjen proračun. Vsprejeta je bila tudi resolucija delegata Demela, naj se ustanovi efektivni konzulat v Melbourne.

Nato se prične razprava o vojnem proračunu.

Politični pregled.

V Ljubljani, 29. maja.

Dunajske občinske volitve. Včeraj je volil dosedaj po večini židovsko-liberalni prvi volilni razred. Židovski kapitalisti so imeli dosedaj v tem razredu 22, krščanski socialci 17 mandatov. Včerajšnji dan je pa znatno spremenil položaj liberalcev tudi v tem razredu kapitalistiških volivcev. Izmej 22 mandatov, ki jih je bilo vsled resignacije liberalcev popolniti pri včerajšnji volitvi, so jih dobili židje le 14, krščanski socialci so pa v posesti sedem novih mandatov. Za jeden mandat se vrši ožja volitev. Z vspehom smejo biti krščanski socialci popolno zadovoljni, kajti čuditi se moramo, da so mogli toliko doseči napram ogromnemu židovskemu kapitalistiškemu aparatu. Krščanskim socialcem je že brez četrtega razreda zagotovljena dvetretjinska večina, v njih posesti je že 112 mandatov, mej tem ko jih imajo liberalci le 20. Delež krščanskih socialcev v novem volilnem razredu, ki gre pojutranjim prvokrat na volišče, tudi ne bo najmanjši, kajti sama židinja je že v nedeljo priznala, da si pribore vsaj štiri petinke ako ne vseh mandatov. To boli in peče dunajske in sploh avstrijske židovske liberalce. A boli in peče pa ta židovski poraz tudi gospodo pri »Narodu«, ki niti z besedico ne omenja sijajnega izida pri ožjih volitvah v drugem razredu in tudi o prvotni volitvi v petek razun po Penizekovem receptu zveržene brzojavke ni objavil niti vrstice. Tako je »prvi« list na Slovenskem informiral svoje bravce

O zmagi krščanskega Dunaja nahajamo v avstrijskem časopisu le dvoje sodb. Židovski in od njih podkupljeni in vzdrževani listi ne morejo dovolj črno naslikati vseh sleparij, ki jih je baje izvela vladajoča stranka pred in med volitvami, ter samo z zabavljanjem in rotenjem blade jezo in žalost svojih bravcev nad tolikim porazom. Seveda se pri tej priliki govori tudi že o razpadu »umetno« vzdrževane večine in polomu. — Vse drugače misli in čutila se izražajo v židom nasprotnih listih. Trezni, neodvisni politiki vedo, kaj pomeni zmaga krščanskega Dunaja nad židovskim liberalstvom in brezverstvom ne samo za Dunaj marveč za vso Avstrijo, ako se hoče dosledno vztrajati na pričetni poti. Praška »Politik« piše mej drugim: Poraz liberalcev je prišel ravno v pravem času. Istodobno, ko se v državi zopet resno misli na obnovo liberalno-centralistiškega regima, so se podrle v osrčju države njega glavne opore. Česar Dunaj ne mara, to naj bi bilo dobro za celo Avstrijo? Dogodek na dunajskih tleh naj vse merodajne kroge resno opominja k nujnemu delu, posebno pa še one, ki še vedno nočejo uvideti, da je za vedno odzvonilo liberalno-nemškemu nasilstvu.

Kaj se zgodi z našim parlamentom? Avstrijski obnemogli parlament bo ali razpuščen, ali odgođen, ali pa bo še toliko časa zboroval, da reši proračunski provizorij in najvažnejše investicijske predloge. Vse je zavisno od tega, kako se završe najnovejša pogajanja mej voditelji parlamentarnih strank in vlado. Ako se Čehi ne udajo, je nemogoče parlamentarno delo in potem pošlje vlada poslance zopet za dalj časa domov ali pa takoj razpusti parlament, po poročilu »Galičanina« že 9. junija. S tem pa niso zadovoljni Poljaki. Ti močje so, kakor pravijo, popolno prepričani, da bi se potom novih volitev ne zboljšal parlamentarni položaj, marveč nasprotno še zdatno poslabšal. Niti v čeških, niti v nemških radikalnih vrstah bi se ne spremenilo na bolje, pač pa na slabše. Posebno slabo, pravi krakovski oficijozni »Czas«, bi se pa godilo poljskemu klubu. Nove volitve bi mu gotovo ne bile v korist, ker bi znatno zmanjšale število njegovih članov. — Močje so sedaj povedali, kje jih čevlji žuli. Boje se novih volitev, ker bi po njih precej obledela slava poljske žlahte in ljudstvo bi z glasovnicami v rokah malo drugače sodilo o delovanju »svojih« zastopnikov, kakor se pa sedaj glase sodbje v oficijoznih glasilih.

Mladočeški klub in obstrukcija. Izvršilni odbor mladočeške stranke se je sošel v petek k štiriurni seji ter se posvetoval o nadaljni parlamentarni taktiki mladočeškega kluba. Komunikeja odbor o tej seji ni izdal, ker ni prišlo v seji do nikakih sklepov. Razgovor je bil o nasvetih desniških strank ter o vladnem kompromisnem predlogu, ter je bil zelo živahen posebno o ultimatumu desnice ter o grožnji, da se po Binkošti osnuje nova parlamentarna večina brez Čehov in s pomočjo levičarjev. Čule so se v tem oziru zelo ostre besede. Tudi glede nadaljevanja obstrukcije ni prišlo do končnega sklepa, iz razgovorov se je pa videlo, da je precejšnji del čeških poslancev proti obstrukciji. — Skoro ravno tako se je izvršila zadnja seja mladočeškega kluba, pri kateri tudi ni prišlo do nobenih sklepov in pri kateri so se številni klubovi člani izražali za takojšno opustitev obstrukcije. Kaj se toraj zgodi v bližnjih dneh, sicer še ne more nihče napovedati, a gotovo je, da ne manjka mnogo do opustitve obstrukcije. Najnovejša pogajanja v Budimpešti bodo baje k temu še več pripomogla.

Parlamentarne volitve v Belgiji so se izvršile včeraj. Njih izid je tak, kakoršnega je bilo pričakovati po novem porcijonalnem volilnem sistemu in ki je bil dobro znan parlamentarni večini že tedaj, ko je odobrila novi volilni zakon. Kolikor se da posneti iz dosedanjih poročil, je izvoljenih v poslansko zbornico 84 katolikov, 68 liberalcev in soc. demokratov ter 1 krščanski demokrat. V senatsko zbornico je izvoljenih dosedaj 47 katolikov in 29 liberalcev. Ta senatska večina se bo še znatno pomnožila, ko bodo izvršene volitve ostalih 26 senatorjev, ki jih volijo provincialni svetniki. Do potrebne dvetretjinske večine sicer

natski zbornici, toda večina je povsodi zdatna in ne taka, kakoršna slika sinočnji »Narod«, rekoč, da bo večina znašala komaj deset glasov in še ta ne bo zanesljiva. Pomisliti pa treba, da so katoliki sami ustvarili sedanjí, vsestranski pravični volilni red, dobro vedoč, da bo pri tem nekoliko trpela njih lastna stranka. Sami pristni liberalci priznavajo, da sedanji volilni sistem zagotavlja deželi bolj primerno razdeljeno zastopstvo.

Dopisi.

Iz Laškega okraja. (Nemška predrznost in surovost.) Na praznik Gospodovega vnebohoda so napravili, kakor vsako leto, ognjegasci Laškega trga izlet v Rimske toplice, kjer so svojo hudo žejo izprva s pivom, pozneje pa s krvjo gasili. Prišli so proti štirim popoldne z laško godbo in žnjimi cela druhal tržanov možkih in ženskih in otrok šolarjev; vsi so imeli hrastovo listje za klobuki, kakor bi bili ravno z želodove paše prišli. Tisti majhni pobalini so imeli razun hrastovega perja tudi frankfurtske trake, in se ve cigarete v ustih. Vedli so se nad vse predrzno, izzivali so z vednimi heil-klici, in nemškim petjem, ki je tako slabo bilo, da so se jim celo nemški topičarji smejali. Nerazumljivo je, zakaj se ti nemčurji hočejo tako neusmiljeno blamirati s svojim petjem. Kakšni Nemci so ti želodarji, se je videlo iz tega, da so pri nekaterih mizah slovenski govorili, ker nemški skoraj čisto nič ne znajo.

Eden govornikov je svojo napitnico sklenil z besedami: »die Bürgerschaft, wo uns so behilflich ist, soll leben, heil!« Kakor že omenjeno, bili so otroci silno predrzni, v topliskem ribjeku so začeli ribe loviti in onega, ki jih je svaril, so kar napadli. Pri postaji in magacinu so se okrog klatili, in ko jim je delavec rekel proč iti, so odrašeni pritekli in ga napadli in bili.

Dvakrat je rabuka nastala, v tretje pa, pred odhodom ob 1/2 9. uri pa je bila kar bitka, ker je par domačih fantov prišlo na pomoč. Nemčurji so bili oboroženi, imeli so seboj jermene z železnimi krogli, kamor je udaril, se je precej kri pocedila; neki mesar je baje volovsko žilo imel. Pa vkljub temu in vkljub velikemu številu se je tem predrznim nemčurjem slaba godila, marsikdo se je z obvezano glavo ali roko domu v hrastov trg pripeljal. Pravijo, da je tudi neki mesar G. ki Slovence strastno sovraži, in od Slovencev živi, nekaj toplih dobil. Vsi pa naj na kolenih Boga zahvalijo, da niso fantje nič vedeli o tem poprej; ako jim je že ta četvorica ali petorica tako hrbte pogrela, kaj bi bilo, ako bi jih več prišlo! Ko so ognjegasci prišli, so heil-ali; pozneje pa heul-ali! posebno ženske so kričale, kakor bi bil sodni dan. To je pa tudi neznan korajža bila, da se je kakih 50 nemčurjev lotilo kakih dveh ali treh neoboroženih, nepriljubljenih Slovencev. Ko se jim je slaba godila, so začeli vpiti: »saj smo mi tudi Slovenci!«

S svojo brutalnostjo bodo Laščani tako daleč prišli, da ne bodo smeli nikamor več iz trga. Kakšen vrišč in hrušč je bil na sv. Jožefa o polnoči, ko so slovensko zadrugo bombardirali; krčmar je moral streljati, — ali policaj ni nič slišal. Radovedni smo, kaj bo šolsko oblastvo reklo, da se otroci takih narodno-demonstrativnih izletov udeležujejo. In koliko so taki stariši vredni, ki otrok, ako jih že seboj vzamejo, ne nadzorujejo, ter pustijo, da okrog škodo delajo in mirne ljudi nadlegujejo? Laščani pa naj pomislijo, da s svojim terorizmom ne bodo svojega namena dosegli, ampak ravno nasprotno. S svojo budalostjo in brutalnostjo so v laški okolici Slovence šele prebudili, da se zdaj svoje narodnosti zavedajo; okolico laško so predramili pred dvema letoma pri aferi s slovensko zastavo in z letošnjim napadom zadruga, sedaj pa pri Rimskih toplicah. To je blamaža.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 29. maja.

Vdanostna izjava presvetlemu knezoškofu ljubljanskemu. Iz Kamnika nam je došla nastopna brzojavka: Pri birmovanju na Vranji peči zbrani slavimo danes petdesletni rojstevnik našega presvetlega knezoškofa dr. Antona

Jegliča. Preuzornemu našemu nadpastirju duhovščine in vsega vernega ljudstva izrazimo tem povodom globoko spoštovanje, zvesto pokorščino, iskreno ljubezen! — Iz dna srca se pridružujemo tej vdanostni izjavi tudi mi in z nami vsi rojaki, ki poznajo vse vrline našega vladike, proseč Boga, naj ga škofiji in narodu ohrani še mnoga, mnoga leta!

Umeščen so bili: dne 28. maja č. g. Matija Slak, kapelan v Mengšu, na župnijo Brdo, danes pa č. g. Ignacij Fertin, dosedaj župnik v Belipeči, na župnijo Zasip in č. g. Simon Šmitek, dosedaj župnik na Dobovcu, na župnijo Kresnice.

„Kauderwälsch.“ »Slovenski Narod« je svojo, meni podvrženo razvpito definicijo slovenskega knjižnega jezika obravnaval tudi v št. 119 v uvodnem članku ter delal seveda mene odgovornega za to, kar je pregrešil on sam, da so jo namreč začeli zlorabiti naši politični nasprotniki, ker jo je spravlil v zvezo z mojim imenom. Ker vidi, v kako zagato je zašel in da se po poštení poti ne more več rešiti iz nje, misli z nesramnim sumničanjem in z lažjo prepričati svet, da je resnica na njegovi strani. To se mu posreči tedaj, kadar dokaže, da je »ne mešajte!« toliko, kakor »mešajte!« Očita mi, da skušam ovreti naravni razvoj slovenskega jezika, in druge neumnosti; za naravni razvoj slovenskega jezika sem se potegnil s svojim svarilom ravno jaz, ker vem, da tudi v jeziku natura non dat saltum! Tudi ne delam jaz z našim jezikom nobenega poskusa, želim ga ohraniti in napraviti lepega, čednega in čistega; poskuse pač delajo tisti, katere sem grajal v svojem spisu. Vlada, katero vtika »Slovenski Narod« v polemiko, je tukaj popolnoma nedolžna; želeli je, da bi bila taka povsod! Dasi me je že štirikrat pozvala, naj vendar predložim oceno, tega nisem storil, dokler nisem natančno premislil in prerešetal vseh prigovorov in zagovorov; nejasnega in nerešenega ostane tako še dosti dovolj. — »Narodova« pomagateljica »Edinost« nadaljuje obrekovanje Miklošiča; če mu že pomaga v tem — finem delu, naj mu vsaj poišče v Miklošičevih govorih tista mesta, v katerih je »Slovenec v nič deval«; »Narod« ji bo zelo hvaležen za to delo usmiljenosti. Da bi bil jaz moral »Narodu« odgovoriti na grdi napad drugači, kakor sem odgovoril, mi je novo; dosedaj sem vedno slišal: Auf einen groben Klotz gehört ein grober Keil. Da so začeli nemški in laški listi zlo vporabljeni moje ime za »Narodove« izmišljene in podvržene besede, za to naj prijemlje »Edinost« svojega bratca ljubljanskega, ne mene, ki jih nisem izgovoril. »Edinost« bodi tudi prepričana, da ni moja ocena pravopisa obrnjena zoper nobeno osebo, ampak da stvarno rešeta vse, kar je bilo izjavljenega. Če se včasí malo zgrejem, ni tega nikakor kriva osebna mržnja, ampak drznost samozapno v svet poslano trditve, kakoršnih je nekaj objavil tudi v tržaškem listu gospod Ivanov; za nje ne delam seveda vredništva odgovornega, ampak tamkaj podpisanega, meni sicer neznanega pisatelja.

K. Štrekelj.

„Slov. Narod“ še zmerom slepari svoje bravce z lažjô, da je dr. Mravlag pravni konzulent ljubljanskega škofa. Dokazali smo že z avtentičnim odlokom c. kr. finančne prokurature v Gradcu, da je c. kr. finančna prokuratura v neki partikularni pravdi gornjegrajske grajščine postavila svojim pravnim zastopnikom dr. pl. Jabornegga, ta pa je na mesto sebe pooblastil svojega kompanijona dr. Mravlaga — vse to pa brez vsakega vpliva ljubljanskega knezoškofa, da, celô brez vsakega vpliva gornjegrajskega oskrbnika. To je v »Popravku«, poslanem »Narodu«, moral dobesedno potrditi tudi dr. Mravlag sam. Kjub temu »Slovenski Narod« še vedno zavija, češ: dr. Mravlag je vendarle zastopal upravni urad v Gornjem gradu, torej ga je v to postavil škof ali vsaj njegov oskrbnik. Ali je c. kr. finančna prokuratura ljubljanski škof? Ali so »Narodovci« tako zabiti, da ne vedo več, kaj je c. kr. finančna prokuratura, da ne vedo, kaj se to pravi: c. kr. finančna prokuratura je postavila gornjegrajski grajščini pravnega zastopnika? Kaj zabiti — ti hlanci liberalizma so le tako

zlobni!! Le do tega jim je, da bi oblatili škofa, pred čegar svetlim značajem mrka umazana sebičnost nemškutarsko-liberalne klike!

Župani kranjskega okraja, kakor smo zvedeli, so predložili vladi pravila »okrajne županske zveze za kranjski okraj« v potrjenje. Veseli nas, da se naši vrli župani tako pridno združujejo v krepke, koristne okrajne županske zveze. Več okrajnih županskih zvez se je že ustanovilo in kakor čujemo, se tudi po ostalih okrajih župani gibljejo. Tako je prav! Gg. župani pogumno naprej!

Stavka v Vevčah. Včeraj zvečer si je ravnateljstvo zamislilo nekaj, kar nikakor ne služi v pomirjenju duhov. Ker delavci niso zadovoljni, da bi se pri ženskem delu zvišal zaslužek samo za 6 vin. in pri moškem 10 vin. ter zahtevajo nekaj več, zapovedalo je ravnateljstvo onim delavcem, ki imajo stanovanje v tovarni, in teh delavcev ni mnogo, da morajo tekom 24 ur zapustiti tovarniška stanovanja. Delavci so sklenili, da se umaknejo le sili. Na pritožbo proti aretovanju Briclja je danes prišel odgovor iz Gradca. Sodišče ga ne izpusti. Krščanski socialci so izročili stvar odvetniku. Glede aretovanja Briclja pričakovati nam je zanimivih odkritij. Postopalo se bode tudi proti vsem, ki so poslali na kako mesto napačne ovadbe in naznanila. Glede potrjenja računov bolniške blagajne tudi še ni izrečena zadnja beseda.

Solnčno mrknjenje včeraj popoldne se je v Ljubljani le prav slabo opazovalo. Ob začetku (4 u. 5 m.) so debeli oblaki pokrivali sonce, in ko se je 6 minut pozneje prikazalo, je lunin rob že toliko sezal v solnčni krog, da je priprosta projekcija na papir (v zadnji številki »Dom in Sveta« omenjena) otemnitev razločno kazala. V daljnogledu (60. in 96. povečanje) se je videl lunin rob vsled jako valovitega in vlažnega zraka zelo nedolgo. Med vednim zatemnjevanjem po oblakih se je bližal lunin rob gruči solnčnih peg, katerih dve največji vstric ležeči je točno ob 4. u. 30-0 m. sr. ljublj. časa pokrili; 45 sekund pozneje se tretjo. Takoj potem pa so zopet zagrnili sonce debeli oblaki, da največje faze ob 5. u. 5 m. ni bilo moč opazovati, in tudi ne konca mraka ob 6. u. 6 min.

Odslovljeni starosta. Iz Zagorja se nam piše: Kakšen vrišč in hrup so zagnali po »Narodu«, »Rodoljubu« in »Rudečem praporu« v imenu narodnosti in našega Sokola nekateri naši liberalčki, katerih gnezdo je naša c. kr. pošta. Hoteli so v tla pomanirati vse, kar ni bilo v njihov rog. Toda njihovega terorizma je bil prej konec, kot smo mislili. In ta konec je pokazal, kdo ima prav. Lastna stranka sokolska je spoznala, da so njeni voditelji njeni grobokopi, grobokopi narodnosti pri nas, da so oni krivi, da imamo zopet nemčurski občinski odbor, ker zmerni možje bodisi enega ali drugega narodnega prepričanja niso nikakor mogli iti z njimi. Na izvanrednem občnem zboru Sokola so strmoglavili starosto in povsodpredsednika Maura in podstarosto poštarčka Modica. Bil je pa tudi zadnji čas, ker sicer bi bil Sokol propadel. Celo »Narod« jih je pogruntal in že davno več ne sprejema dopisov od naših patentiranih »Narodovcev«.

Iz Rima. Iz zasebnega pisma povzamemo nastopno poročilo o zadnji velikanski cerkveni slovesnosti, pri kateri sta bila proglašena svetnikom Jean Baptiste Delasalle in Rita Dacascia, kar smo o tem kratko pred dnevi omenili mej brzojavi. K slavnosti dne 24. maja so prihiteli verniki iz vseh delov sveta. Naš poročevalec pravi, da je bilo v Rimu nad 50.000 romarjev iz Francoske, Portugalske in Laške. Srečen je bil, kdor si je mogel priboriti vstopnico. Ljudje so oblegali cerkev celo noč. Ob 1/5. uri je peteri vojaški kordon obdal cerkev, a množica je pretrgala kordon. Ob 7. uri zjutraj je bil dovoljen vstop v cerkev skozi špalir vojakov, ob 8. uri so zaprli cerkev. Zbranih je bilo v cerkvi nad 60.000 ljudij. Stražilo je do 1500 vojakov. Romarji in romarice so imeli posebne oddelke, tudi rešilna družba je bila na mestu, da je takoj posredovala s svojimi zdravniki, ako je kdo v gnječi oslabil. Ob 1/9. uri se je pričel sijajni sprehod duhovščine v cerkev, v kateri so bili postavljeni vojaki papeževe straže. Nad 200

školov iz vseh delov sveta je bilo v slavnostnem sprevodu in nad 40 kardinalov. Predno so prinesli svetega očeta, prosili so reditelji množico, naj sv. očeta ne razburja s klici, zato je množica pozdravljala svetega očeta le z mahanji z robc. Sveti oče je čvrst ter je prijazno smehljalje delil svoj očetovski blagoslov. Ko je svet oče prebral dekret proglašanja svetnikom, zapel je hvalnico Bogu in v trenutku so pričeli zvoniti vsi rimski zvonovi. Kardinal Oreglia bral je na to sveto mašo. A ko so nesli sv. očeta v spremstvu vsega njegovega dvora nazaj v njegov dom, tedaj se ljudstvo ni moglo vzdržati klicanja in od vseh strani so zagromeli mogočni slava-klici velikemu Leonu XIII. Bil je to nepopisen prizor udanosti sinov in hčera svojemu ljubljenu očetu. Zvečer je bila sijajna razsvetljava arkad in kolonad sv. Petra cerkve.

Židovski »maček« po porazu. Liberalizma so siti najbolj oni, ki so ga največ vžili, zato sta Dunaj in Pariz liberalce vrgla pri volitvah. V manjših mestih, kakor n. pr. v Ljubljani, še sedaj liberalne fraze, prepisane iz židovskih listov, »inteligence« slepe. Jako zanimivo je, kako sedaj po dunajskem porazu rabinec dr. M. Rosenmann bere levite judom zaradi njih političnih grehov. Morda bosta Tavčar in Malovrh, ki pitata slovensko »inteligence« z žaltavo judovsko hrano, tudi to judovsko samozapoved našla (gl. »Reichswehr« št. 2362). Rabinec pravi, da je judovstvo zato tako politično propalo, ker je bilo brezvestno in podlo v svojih napadih na krščanstvo. Judje so bili vedno najgorečnejši liberalci, framasoni in socialni demokratje. Katoliška zavest se vzbuja in s tem je treba odslej judom računati. Katoličani ne trpe več na Dunaju, da dan na dan najgrše napade in najpodeljša obrekovanja meče na katoliško duhovstvo ono časopisje, pri katerem so prvi vodniki judje. Katoličani se ne dajo več zasramovati, zavedajo se svojega dostojanstva, vidijo podlost liberalizma, in v svojem gnjevu se obračajo najprej proti onim, ki so sovražnikom krščanstva na čelu — in zato lete sedaj judje iz zbornic! Rabinec sedaj svetuje judovskim žurnalistom, da naj bodo bolj previdni, naj več tako brezobzirno ne žalijo katoliškega mišljenja, naj se odpovedo vodstvu liberalnih in socialističnih strank, ki so spravile Izrael ob kredit, in da naj vendar že enkrat nehajo s svojo neumno frazo: »Klerikalizem je sovražnik ljudstva!«

Vozni red na gorenjski železnici bode od 1. junija t. l. dalje naslednji: Iz Ljubljane bodo odhajali vlaki z južnega kolodvora ob 7-17 zjutraj, ob 11-51 opoldne, ob 4-06 popoldne in ob 12-05 opolnoči. Zraven teh še tudi ob 7-09 zvečer samo do Jesenic, pa ob nedeljah in praznikih ob 5-41 popoldne do Podnarta. Dohajali pa bodo v Ljubljano na južni kolodvor vlaki ob 5-15 zjutraj, ob 11-16 opoldne, ob 4-38 popoldne in ob 8-51 zvečer. Zraven teh še ob 7-45 zjutraj z Jesenic in ob nedeljah in praznikih ob 8-20 zvečer s Podnarta. — Dolenjska železnica bo od 1. junija naprej odhajala iz Ljubljane (južni kolodvor) ob 6-54 zjutraj, ob 1-05 opoldne in ob 6-55 zvečer, dohajali pa bodo vlaki z Dolenjskega na južni kolodvor ob 8-21 zjutraj, ob 2-32 popoldne in ob 8-48 zvečer. — V Kamnik bodo od 1. junija odhajali vlaki ob 7-28 zjutraj, ob 2-05 popoldne, ob 6-50 zvečer, in ob nedeljah in praznikih še tudi ob 10-25 zvečer. Dohajali pa bodo iz Kamnika vlaki ob 6-49 zjutraj, ob 11-06 dopoldne in ob 6-10 zvečer; ob nedeljah in praznikih pa še tudi ob 9-55 zvečer. — Južna železnica nam še ni poslala svojega voznega reda.

Slavčeva »Ljudska slavnost« bode dne 3. junija pop. ob 4. uri na Koslerjevem vrtu. Veselica, za katero je obče zanimanje, bode imela na vspeh naslednje pevske točke: Fran Gerbič: »Pevski poziv«, zbor. Josip Bartl: »Spomladni klic«, zbor s tenorsamospevom. F. Bazin: »Hannibalov prehod preko alpe«, veliki zbor. Jos. Pavčič: »Pred bojem«, zbor. Petje vodi društveni pevovodja gosp. H. Benišek. Izmed godbenih točk omenjamo slovanskih: Parma: »Rokovnjači«, koračnica. Šebek: »Slovanska balada št. 2«. David: »Narodne pesmi«, potpourri. Gretsch: »Slovanska četvorka«. Na vspeh so dalje razne ljudske igre in zabave. Zvečer v mraku

sijajen umetelen ogenj. — V slučaju neugodnega vremena se vrši veselica v ponedeljek, 4. junija. Vstopnina 40 vin. za osebo, društveniki prosti.

Železna trgovina »Merkur« v Celju jela je včeraj v ponedeljek dne 28. t. m. delovati. Začetek kaže, kako potrebna je bila ta trgovina, in res hvaležni moramo biti gospodu Peter Majdiču, da je zmagal vse zapreke, ki so se stavile temu podjetju. Opozarjamo vse narodnjake, da posluje trgovina na debelo in drobno.

Ljubljanske novice. V ljubljanskobolnici so pripeljali težko ranjenega Ladstätterjevega mašinista Japelna iz Domžal. Vnela se je na njem obleka. — Traverza padla je včeraj na delavca Jerneja Černeta iz Zg. Hrušice. Zdrobila mu je nogo. — V perilo se je zagledal včeraj postopač Martelanc iz Trsta. V neki veži je imela shranjeno perilo neka perica. Martelanc je odnesel perila kolikor je mogel na »stancelmark«. Ko je perilo ondi oddal, šel je zopet nazaj v vežo, a tu mu je veselje pokazil stražnik Bergant, ki je takim gospodom vedno sila postrežljiv in jim da zastoj spremstvo na rotovž. — Poročil se je znani mesarski mojster gospod Lovše. — Javni nasadi v Ljubljani. Ker se je v poslednjih časih večkrat zgodilo, da so cvetlice iz javnih nasadov bile potrgane ali celo poruvane, prosi mestni magistrat občinstvo, naj samo nadzoruje javne nasade in naznani vsakogar, ki jih poškoduje, da se bode proti njemu kazensko postopalo.

Na božji poti na Zaplati bode binkoštni terek živahno vrvenje. Kumljanci iz St. Jurija, Dola in Polšnika ter iz sv. Križa bodo priromali tja prosit za lepo vreme in odvrnenje hude ure in toče. O tej priliki bode tudi skupni shod Marijine bratovščine iz Dola in Polšnika in ustanavljajoče se svetokrižke.

Tat v dimniku. Nek tuniški tat Greppi je našel žalostno smrt v — dimniku. Hotel je okraštati delavca Ovetto, ki je pa prišel prežgati domov. Tat se je skril v dimnik. Delavec si je zakuril za večerjo, a ni se malo čudil, da dim tišči nazaj v kuhinjo. Drezal je v dimnik in opazil, da je dimnik zamašen. Drezal je dalje in končno pridrezal iz dimnika — mrtvega tatu. Tatu je zadušilo.

Brod čez Savo je dovolila dež. vlada posestnikom Antonu Urbajsu in Antonu Koritniku iz Savske vasi proti voznini 4 oziroma 10 h za osebo in 20 oziroma 60 h za živino po stanju vode.

Pokradli so dosedaj ne popolno znani tatje posestniku Balkovcu v Preloku raznega blaga in gotovine v znesku 236 kron.

Nove zalepke po 10 in 6 vin. so že v prometu brez vsakega besedila. Prve so višnjevo-sive, druge rumenkaste barve.

Pogreša se 38letni slaboumni Pavel Zemljan iz Krašče pri Moravčah. Pogrešajo ga od 20. t. m., ko je odšel baje na Štajersko.

Truplo utopljenca so zapazili v nedeljo v Savi pri Zagorju in na Zidanem mostu, a ga radi narasle vode niso mogli spraviti na suho.

Od raznih strani. V Pulj je prišel šef generalnega štaba F. Z. M. pl. Beck. — »Legionarie« občni zbor se je vršil včeraj v Arco na Trentinskem. — Ustrelil se je železniški uradnik Siegel v vozu II. razreda mej vožnjo na Dunaj. Bil je sin tukajšnjega nadzornika skladišča juž. železnice. — Imenovan je pravni praktikant v Celju Karol Fallochini avskultantom. — Osebna dohodnina je dala državi l. 1899 v Mariboru 50.328 gld., Celovcu 60.535 gld., Gorici 55.843 gld., Gradcu 519.067 gld., Ljubljani 84.705 gld. — Za slov. umetniško razstavo v Ljubljani oglasilo se je doslej 22 umetnikov in umetnic. — Turško vseučilišče namerava sultan ustanoviti v Carigradu.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 29. maja. Cesar pojde 16. junija v Išč.

Dunaj, 29. maja. Pri volitvi v prvem volilnem razredu je bilo izvoljenih 14 liberalcev in 7 krščanskih socialcev. Potrebna je jedna ožja volitev. Liberalci so izgubili sedem mandatov.

Budimpešta, 29. maja. Ministra Rezeka je tu cesar vsprejel v avdijenci. V kratkem se bodo tu vršili razgovori o nadaljnjem postopanju v kvotnem vprašanju. Körber je prišel sem poročat cesarju o položaju.

Budimpešta, 29. maja. (C. B.) Avstrijska delegacija nadaljuje glavno razpravo o vojnem ordinariju.

Budimpešta, 29. maja. Govori se, da bode državni finančni minister Kalay odstopil radi napadov na njegovo delovanje glede Bosne. Sedanji ogerski finančni minister Lukacs bode baje njegov naslednik.

Budimpešta, 29. maja. Deputacija bosenskih mohamedancev je izjavila, da mohamedanci zapuste Bosno, ako ne bode vsprejeta pri cesarju in ako faktorji, do katerih se je že obrnila, ne bodo upoštevali njenih želja.

Praga, 29. maja. Češki listi dvomijo, da bi levica dala Cehom tako zaščeno, da bi mogli opustiti obstrukcijo. Samo vladi bi bilo to mogoče proti volji levice. »Narodni Listy« pravijo, da bi po razpustitvi drž. zbora dobila levica dva glasa večine, ker bi si pridobila nekaj konservativnih mandatov in bi jo vlada podpirala. Kljub temu bi drž. zbor ne mogel delati.

Brno, 29. maja. Moravskih nemških strank odbor je proglasil Körberjev jezikovni načrt za Moravsko za nevsprejemljiv.

Brno, 29. maja. Policija je za češko slavnost nameravani slavnostni sprehod prepovedala.

Tientsin, 29. maja. Vstaja se zelo širi. Železniški promet mej Pekingom in Tientsinom je ustavljen. Več voz razbitih, uslužbencev umorjenih. Uporniki se bližajo Peking.

Vojska v Južni Afriki.

Z bojišča v Južni Afriki je doslo danes le dvoje malopomembnih poročil. General Rundle je zasedel Senekal, mesto, ki leži jugo-vzhodno od Kroonstadta na cesti mej Winburgom in Betlehemom, in po poročilu iz Kapstadta je došel general French v Johannesburg. O tem poslednjem dogodku pa menda Robertsu še ni nič znanega, sicer bi bil o dohodu angleških čet v drugo glavno mesto transvalsko gotovo že obširneje poročil. Splošno je presenetilo londonske kroge poročilo, da se je Rundle bil z Buri in da je general Botha dobil nove moči, ker je Roberts že sporočil, da ni južno od reke Vaal več nobenega Bura.

London, 29. maja. Reuterjev urad poroča iz Mafekinga 23. t. m.: O angleških izgubah za časa obleganja se nastopno poroča: Od 44 častnikov je ubitih 5, ranjenih 25, jednega pogrešajo. Od 975 mož je ubitih 61, ranjenih 108, 26 jih pogrešajo, 16 jih je umrlo za boleznijo. Izmed domačinov je bilo ubitih 353 in ranjenih 297 mož.

London, 29. maja. Večerni listi poročajo iz Senekala 27. t. m., da je zasedel mesto general Rundle s topništvom in pehoto. Z nekaterimi granatami je pregnal sovražnika. Ubitih je več Burov, Angleži so izgubili 11 mož.

London, 29. maja. Iz Kapstadta brzojavljajo 28. t. m., da je general French došel v Johannesburg.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—č.

(Dalje.)

To je zopet nekaj! — misli si Renzo, in se napoti za možem, ki si je bil naredil iz razklanih polen in desk butaro in jo je nesel na plečih. Za drugimi vred gre po cesti, ki drži ob severni strani stolne cerkve in se zove po stopnicah, ki so bile tedaj tam. Četudi bi bil rad videl, kaj se bo zgodilo, vendar se Renzo, ki je baš prišel s hribov, ni mogel premagati; ko zagleda velikansko stavbo, ustavi se in jo občuduje z odprtimi usti. Na to se požuri, da bi došel moža, katerega si je izbral nekako za vodnika. Ko pride okolo ogla, ozre se še na pročelje stolnice, ki pa tedaj še ni bilo dodelano, potem pa zopet

sledi svojemu možaku, kateri se obrne proti sredini trga. Čim bolj sta šla naprej, tem bolj na gostem je stalo ljudstvo, a možu se je vsakdo umaknil. Rezal je valove množice, Renzo pa mu je šel vedno za petami in prišel z njim v sredo množice. Tu je bil prazen prostor, sredi pa kup žarečega oglja, ostanki gori naštevanih stvari iz pekarije. Ljudje naokolo so ploskali in cepitali z nogami, iz tisoč grl so se čuli vsiklik radosti, a tudi nejevolje.

Mož vrže butaro na gromado. Drugi podneti ogenj z loparjem, katerega ročaj je bil uže na pol odgorel. Dim se zgosti in poveča; plamen šviga in kričanje se podvoji. „Živela obilnost! Smrt njim, ki nas strdajo! Smrt druginji! Pogine naj svetovalstvo! Pogine naj skupščina! Žije naj kruh!“

Resnično razdiranje sit, nišk, pečij, in razdevanje pekarij še nikoli niso posebno pripomogli do tega, da bi „živel kruh...“ Toda za take misli treba uže metafizične bistroumnosti, katere ljudstvo nima. Toda čeprav nismo vsi metafizični, vendar moramo precej uvideti to nesoglasje, ako tudi stvari le samó od daleč opazujemo. Če pa mnogo govorimo ali slišimo govoriti o kaki stvari, izgubimo tudi svojo sodbo o nji. Tudi Renzo je to precej spoznal, in ta misel se mu je obnavljala v glavi, kakor smo videli. Obdržal jo je pa za se, kajti ni ga videl obraza med množico, s katerega bi se bralo: „Brat, če ne delam prav, posvari me, hvaležen ti bom!“

Ogenj se je uže polegel; nikdo ne pride več z novim netivom, in ljudje se začno dolgočasiti. Kar počasi glas, da množica oblega pekarijo na Cordusio, na bližnjem trgu, kjer se je križalo več cest. Navadno pri taci okoliščinah prvo poročilo o kaki stvari dotično stvar še le res proužroči. Jedva se novica razširi, bi množica uže bila rada tam.

„Jaz grem; ali greš ti? Jaz grem; pojdim!“ čuje se povsod. Gneča se začne premikati in odpravljati. Renzo ostane zadaj, premika se skoro le toliko, kar ga vleče za sabo valeča se reka. Premišluje, ali bi se odtegnil vrišču in poiskal v samostanu očeta Bonaventura, ali pa bi šel gledat še to komedijo. Zopet premaga radovednost. Sklene pa, opazovati od daleč in ne pomešati se med gnečo, da mu ne potró kostij ali da se mu ne zgodi še kaj hujšega. Ko se zamore bolj prosto gibati, potegne iz žepa drugi kruh, vgrizne ga in gre za lomastečo vojsko.

Ta je uže odšla s trga v kratko in ozko ulico di Pescheria vecchia, odtod pa pod obokom na trg de' Mercanti. Ko se je valila mimo dolbine, ki deli stebrišče poslopja, katero so tedaj zvali „kolegij doktorjev“, pogledal je skoro vsakdo na ogromni kip, ki se je dvigal ondi; z resnim, čmernim in temnim obrazom jo gledal don Filip II. na množico in je navdajal s svetim strahom, čeprav je bil iz kamna, stegujoč svojo roko, kakor bi hotel reči: „Čakajte, zdaj pridem jaz, sodrگا!“

Tega kipa ni več tam vsled čudne dogodbe. Okrog sto sedemdeset let po naši povesti premenili so temu kipu namah glavo, vzeli so mu iz roke žezlo in mu potisnili vanjo bodalo. Od tedaj naprej so zvali kip

spomenik Marca Bruta; takó popravljen je stal par let. Ljudje, katerim Marco Bruto ni bil posebno všeč, marveč so imeli proti njemu tajno jezo, vrgli so mu vrv okolo vratu, potegnili ga nekega jutra doli in ga vlačili po cestah, kažoč mu vzbujene oči in iztegnjene jezike. Ko so ga dovolj spachi in premenili v čuden nestvor, vrgli so ga v nevem kakšen kot. Kdo bi bil povedal kaj tacega Andreju Biffi, ki ga je klesal!

S trga de' Mercanti zavije gneča pod drugim obokom v ulico „de fustagnai“, odkoder se vsuje na trg Cordusio. Vsakdo se ozre na označeno pekarijo, kdor pride na trg. Našli pa niso množice prijateljev, kakor so pričakovali; samo par jih je stalo blizu zaprte prodajalnice, kakor bi se obotavljali. Pri oknih so stali oboroženi ljudje, da bi se v sili branili. Ko to vidijo, čudijo se nekateri, drugi se smejejo. Ta se obrne, da obvesti one, ki prihajajo; oni se ustavi, ta se hoče vrniti, oni kriči: „naprej! naprej!“ Ljudje se prerivajo sem ter tja, gneča sedaj stoji mirno, sedaj se zopet zaziblje ter se posvetuje v neznosnem kriku in viku. Tedaj se začuje iz množice nesrečen glas:

„Tu blizu je hiša oskrbnikova! Poiščimo si sami pravice, ropajmo!“ Završalo je, kakor da to ni bil nov predlog, marveč uže domenjena stvar. „K oskrbniku! k oskrbniku!“ — Samo ta glas se je mogel razločiti. Druhal se napoti proti ulici, kjer je stala hiša, katera se je imenovala v takó nesrečnem trenutku.

(Dalje prih.)

Umrli so:

27. maja. Magdalena Cirk, starinarica, 55 let, Stari trg 32, krvavenje na nogi.
V bolnišnici:
24. maja. Makso Lošan, inženir, 45 let, nephritis chron.
25. maja. Domenico Treppo, delavec, 42 let, embolia art. pulm. — Marjeta Turk, posestnika žena, 50 let, combustio tetanus.
26. maja. Fran Rozman, kajžarja sin, 2 leti, jetika. — Fran Udovč, duinar, 65 let, jetika.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 28. maja 1900.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za maj-juni	gl. 8 02 do gl. 8 03
„ „ jesen	„ 8 25 „ „ 8 26
Rž za maj-junij	„ 7 53 „ „ 7 55
„ „ jesen	„ 7 64 „ „ 7 65
Turšica za maj-junij	„ 5 73 „ „ 5 75
„ „ jul.-avgust	„ 5 79 „ „ 5 80
„ „ sept.-okt.	„ 5 89 „ „ 5 90
Oves za maj-junij	„ 5 39 „ „ 5 41
„ „ jesen	„ 5 54 „ „ 5 56

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306'2 m. srednji zračni tlak 736'0 mm.

Dn	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Podlaga v m.
28	9. zveč.	737.1	16.8	sl. zah.	del. jasno	
29	7. zjut.	736.6	12.8	sl. sevzh.	jasno	40
	2. popol.	734.6	21.3	sr. jvzh.	del. jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 17'3°, normale: 15'6°.

Zahvala.

485 1—1

Podpisana urada se najtopleje zahvaljuje gosp. **Franc Kolmann-u**, veletržcu v Ljubljani, za veledušni dar tisoč kron, katere je daroval kot fond za napravo novih orgelj v tukajšnji farni cerkvi.

Begunje, dné 25. maja 1900.

Župnijski in županski urad.

Svarilo.

V »Slovenec« z dné 23. t. m. naznanja neki **Jakob Jesih**, da prodá

posestvo v Dobrunjah št. 29

z opravo in živino vred.

To posestvo je lastnina pod kuratelo danega Antona Jesiha in ker ga je Jakobu Jesihu izročil v svoji blaznosti, teče sedaj zaradi tega posestva pravda.

Vsakdo se torej **svari to posestvo kupiti.** 486 3—3

Matija Reme,

sodno postavljeni kurator Antona Jesiha.

Naznanilo.

Na prodaj je na lepem kraju, ob glavni cesti stoječa

enonadstropna hiša

v Ribnici št. 74

s petimi sobami in dvoriščem, katera je primerna za trgovino ali pa krémo. Cesta mimo hiše pelje tudi na kolodvor.

Vsa pojasnila o tem daje gospodar g. **Fran Češarek** v Ribnici. 492 2—1

Josip Kraljič

pečarski mojster

Lukovica pri Domžalah

priporoča slav. občinstvu, prečast. duhovščini, gg. podjetnikom in društvom svojo **zalogo vsakovrstnih**

glinastih pečij in štedilnih ognjišč

po najnižji ceni.

461 3—3

Emajlna glasura, prava, uporab-

mete, kateri se mnogo rabijo, n. pr. umivalniki, železje, les, kositar, kameniti predmeti, vodovodne škofije, kojim dá porcelanu slšno prevlako. V skatlicah po 1/2 in 1 Ko. se dobiva pri tvrdki **BRATA EBERL** v Ljubljani, Františkanske ulice. Vnanja naročila po povzetju. 228 3 12—1

Hiša,

stoječa pri farni cerkvi v **Kamniku**, z dvema pravicama do drv itd., se prostovoljno prodá.

Pojasnila daje **Leopold Svetec** v Kamniku. 489 3—2

AMERIKO.

Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade

Pojasnila daje:

Red Star Linie

Dunaj, IV., Wiednergürtel 20.

ali pa 17 25—19

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 34.

Odlikovan s c. kr. državno medaljo za ure.

Prva moravska tovarna za ure

Fr. Moravus, Brno, Veliki trg 8,

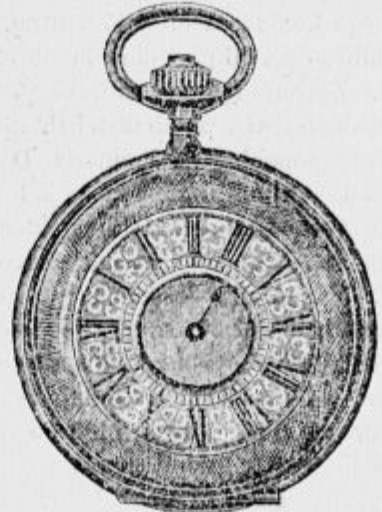
izdeluje in razpošilja

367 25—12

ure za cerkve, graščine, šole, mestne hiše

dovršeno izdelane, proti dolgemu jamstvu. — Ceniki brezplačno.

Pozor! prilični nakup!

Opozorjam

častite boterčke in boterce na mojo veliko zalogo jako priličnih 466 4—2

birmskih daril

posebno pa priporočam fine in natančne ure, katerih cene so jako nizke, ker sem imel priliko kupiti večje število pravih švicarskih ur pod jako ugodno ceno.

Srebrna močna moška rem. od gl. 5'30

zlate „ ženska „ „ „ 5'30

zlate „ „ „ „ 14'—

naprej z jednoletnim jamstvom.

V zalogi imam tudi zraven spadajoče lepe zlate, srebrne in double-verižice, uhane, zapestnice, križce, srčke itd. vse veliko ceneje nego povsod. — Priporočam se uljudno

FRAN ČUDEN

urar v Ljubljani, nasproti rotovžu.

Dunajska filialka

Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in 984 65 razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Glavnice v akcijah 20,000.000 K.

Reservni zaklad nad 7,500.000 K.

Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznju, Budejovicah, Pardubicah, Taboru, Benesavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Dunajska borza.

Dné 28. maja.

Skupni državni dolg v notah	96.95
Skupni državni dolg v srebru	96.75
Avstrijska zlata renta 4%	114.70
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	93.35
Ogerska zlata renta 4%	114.75
Ogerska kronska renta 4%, 200	90.90
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	177.2
Kreditne delnice, 160 gl.	711.50
London vista	242.32
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	118.27

20 mark	23.66
20 frankov (napoleonor)	19.26
Italijanski bankovci	90.60
C. kr. cekini	11.38

Dné 28. maja.

3-2% državne srečke l. 1854, 250 gl.	168.—
5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	158.25
Državne srečke l. 1864, 100 gl.	202.25
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	93.20
Tisine srečke 4%, 100 gl.	138.50
Dunavske vravnjavne srečke 5%	250.—

Dunavsko vravnjavno posojilo l. 1878	107.—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94.25
Priporočene obveznice državne železnice	412.50
„ južne železnice 3%	—
„ južne železnice 5%	118.25
„ dojenjskih železnic 4%	99.50
Kreditne srečke, 100 gl.	398.—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	335.—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.	40.50
Ogerskega „ „ 5	20.—
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl.	13.—
Rudolfove srečke, 10 gl.	63.50

Salmove srečke, 40 gl.	175.25
St. Genois srečke, 40 gl.	183.—
Waldsteinove srečke, 20 gl.	178.—
Ljubljanske srečke	48.—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	283.50
Akcije Ferdmandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6295.—
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gl.	750.—
Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	105.—
Splošna avstrijska stavbinska družba	169.—
Montanska družba avstr. plan.	478.50
Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	415.—
Papirnih rubljev 100	275.—

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobika. — Promese za vsako žrebanje. Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjalnična delniška družba

„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kurnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti do dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloznih glavnice.